

¶ Boecij Romani z oratoris celeberrimi libri de cōsolatione philosophiē z cōmētarius eximij preclariq; doctoris sancti Thome sup eodē Incipiūt feliciter.

Philosophiē serui

as oz vt tibi p̄rigat v̄a libertas. Hęc sūt v̄a Senecę octaua epl̄a ad Lucillū Quia vocari p̄hiā sciām veritatē recte se habz ex sc̄do metaphisice. Et p̄hia affert delectationes mirabiles firmitate z puritate. ex. i. ethi. coz. Et multis visa est p̄hia res mirabilis z diuina. ex de celo z mūdo Arist. ¶ Item q̄ nulla sciētia similis est p̄hię q̄ clarificat aīaz

z facit delectari eam in hoc seculo in p̄fectione z rectitudine. ex li. de po. z morte. Et p̄hia trahit hōiēm ab obscuritate ignoratię ad sciām. a te/ nebris stulticię ad lucem sapiēticię z ad claritatē intellectus. ex eodē li. Arist. Itē qz p̄hia a sup̄stitione liberat metu mortis nō turbat finē Lulii in li. de fin. bo. z ma. Ideo Seneca has z p̄siles p̄ditioēs z effectus laudabiles p̄hię aduertēs horatur nos ad seruitiū p̄hię in p̄positiōe sic dicens. P̄hię seruias oz. Quę quidem p̄pō potest p̄bari multis rōnib; Primo sic. Illi opz seruire p̄ cuius seruitutem hōi p̄tingit vera libertas. sed p̄hię est h̄mōi. igitur. Maior nota qz libertas est nobilissimū p̄ditio quā natura humana desiderat z affectat. Maior p̄z p̄ eūdē Senecam q̄ postq; p̄misit p̄pōnem istam P̄hię seruias oz. subiūgit vt tibi p̄rigat vera libertas. Et paucis interpositis dicit. hoc em̄ sc̄z ip̄m seruire p̄hię libertas est. Probat sc̄do sic. Illi opz seruire qd̄ aim p̄ficiat. vitam disponit. actioēs regit. agenda z omittēda demōstrat. z sine quo nemo est securus. P̄hia est h̄mōi igit̄ zc. Maior nota. nam iste p̄ditio nes sunt de p̄fectione hōis Maior declaratur p̄ Senecę. xvi. epl̄a ad Lucillium loques de p̄hia dicit. Hęc aim format z fabricat. vitam disponit. actioēs regit. z omittēda demōstrat. sed et ad gubernādum errātia fluctuatiū dirigit cursum. sed sine hac nemo est securus. Probatur tercio sic. Illi est seruiēdum qd̄ tradit cognitiōi vltimi finis magnū incrementum. p̄hia est h̄mōi. igit̄ zc. Maior nota qz cognitiō vltimi finis magnū incrementū p̄fert ad vitā. ex. i. ethi. Maior declaratur. nam vltimus finis vitę humanę est beatitudo cuius cognitiōem p̄hia tradit. Dicit em̄ p̄hia in. iij. de solatiōe pro. ij. qz beatitudo est status oim bonozum aggregatiōe p̄fectus. Et in eodē. iij. ostēdit p̄hia in quo sit vera beatitudo z quō ad eam pueniatur. Probatur quarto. Illi opz seruire qd̄ facit hōiēm parem deo. p̄hia est h̄mōi. igit̄ zc. Maior nota p̄ se. Maior p̄z p̄ Senecę. xlix. epl̄a ad Lucillū q̄ dicit. Hoc em̄ mihi p̄hia p̄mittit vt me parem deo reddat. ¶ Probatur quinto Illi est seruiēdum qd̄ est magistra oim sciētię. nutritrix oim virtutum. summū solaciū lapsorū animoz. qd̄ est p̄uū veri luminis z cuius exhortatio est recta. sui aucto

ritate dignissima. phia est hmoi. igit. 2c. Maior nota qz ronabilr ppter
has pditiones laudabiles alicui seruit. Minor declaraf. Nam phia est
magistra oim virtutum. ex pmo de sol. pro. iij. Ipsa e nutritrix oim scru/
tum. ij. de sol. p. a. iij. Ipsa e summum solaciū lapsor aior. iij. de sol
pro. i. Ipsa est pcuria veri luis. iij. de sol. pro. i. Et eius exhortatio est
docta sui auctoritate dignissima. v. de sol. pro. i. Sic ergo puz ppositio
declarata quaz dicit Philosophia seruitas opz Sed diceris. Quid mihi
prodest phia si fatum est. Quid mihi prodest phia si deus rector e. quid
mihi pdest phia si casus imperat. ¶ Ad hoc rñdet Seneca. xij. epla
sua. siue inexorabili lege fati nos stringant siue ds arbitrymneris cu/
cta disponit. siue casus actōes huānas sine ordine pmiscet. adhuc phia
insistēdum est. Phia em nos tueri hz. hęc em hortat vt libenter deo pla
ceamus vt ipsum seqmur vt ptnue fortunę resistamus z vt casum fera
mus. Licet at oēs hoies natura scire desiderant: tñ pauci. de quo dolor e
phia vacant. quod ideo ptingit qz plures omisiss delectationibus inte
rioribus: ad delectationes refugiunt corpales. Non tñ oz delectationes
corporales esse eligibiliores interioribus delectationibus qz delectatio/
nes corporales impediunt a summo bono. interiores at ad id pmouent.
¶ In Boetius in tractatu de summo bono dē. Volere debent q delecta
tionibus sensualibus detinent. bona interiora omittendo. Nam dedit
bonis sensualibz summa bona non attingunt. Quos homies sensuales
boetius. iij. de sol. pro. iij. ppar vesperilionibus dicens. Nequeunt em
oculos suos tenebris assuetos ad lucem spicue veritatis attollere. simi
lesqz sunt auibz qz intuitum nox illuat. dies excecet. Et licet hoines
sensuales z vulgares non magnificent nomen phia sed magis blasphe/
mant nihilominus tñ ipsa phia in sua dignitate pseuerat teste Seneca
xij. epla ad Luciliū. Nuncqz inualecet ad tñ militia neqz ad tñ exce/
dit ptra scruites vt nō nomen phia sacz z venerabile pmaneat. Sed di
ceres. phāri non valeo qz paup sum. s; si diuitias habuero totū me phia
dabo. z hoc videtur ronabile. qz natura p se non e sufficiens ad speculan
dum. sed oz cibum z potū z reliquū famulatum pexistere. ¶ Et p tanto sa
cerdotes in egypto habitis necarijs ppter admirari ceperunt phāri.
¶ Hęc exculatio rōne paupertatis non valet. audi Seneca. xvij. epla
ad Luciliū q dē. Non est quo nos paupras a phia reuocet. toleranda
em est fames quam tolerauerunt quidā in obsidionibus. z quid aliud
erat pmiū patientiæ illoz qz in arbitrium nō cadere. s. inimicoz. quā/
tomagis est qd pmitat ppetua libertas. nullus hois timor z qd. aim li
berata a furoribus. multis em ad philosophādum obstutere diuitiæ Pau
pertas at expedita secuta est. si vis animo vacari paup sis oz aut paupe
ri similis. qz non p studium salutare fieri sine cura fragilitatis. fragili/
tas at est voluntaria paupertas. hęc Seneca. ¶ Lep est igit ad philoso/
phādum exigunt necaria. sed sufficiunt hoi pauca. non enim oz futuruz
felicē deum terrę z maris esse. qz natura paucis minimisqz pntentā est.
¶ Ex scdo de solatione. prosa quinta. Proice ergo oiala te z ad phiam
magno cursu. totisqz viribus attende. hęc Seneca. xvij. epla ad Lu/
ciliū. Phia ergo seruitas. oz vt tibi ptingat vera libertas. vt tibi con/

tendum de amissione rez tgalium. **U**tritur ac metro delectabili vt dum
audiatur meroz obliuioni tradat. **C**ausa materialis h^o li. est phica con
solatio ordinata ad ptempu mundanoz r ad appetitu summa felicitatis.
vel phica consolatio psuadens neminem extolli in prosperis nec de/
primi in aduersis. **V**el aliter. **C**ausa materialis siue subiectu huius li.
e status miserabilis **B**oetij phica sol. supinducta. **C**ausa formalis tracta
tus huius li. psistit in ei^o diuisione de q videbitur post. **C**ausa at formalis
tractandi e modus agendi **B**oetij. r est dialogus. i. sermo duoz. **I**ntro
ducit em **B**oetius in hoc li. duas psonas scz leipsum sua miseriam de/
plangentē r phiam sibi pdolentē. r ipsum sup sua miseria psolantē. hoc
est ronabile. **N**am fm btiū **G**rego. **V**erus ordo psolationis e vt cu vo
lumus aliqne a merore suspendere. primo studeamus luctui ei^o r corda
re. **V**el ideo ca formalis est dialogus. qz in qdam pte h^o primi li. phia
introducitur fortuna ipsum **B**oetiu alloquentem. vbi incidit qdam figu
ra tropi q vocatur ethopeia: de qua dt **G**regisimus. **A**c introducitur aliqs
ethopeia loquentes. **U**t cu fortuna loquitur **B**oetius ipse. **V**el p^o di/
ci fm coiter loquentes q causa formalis tractandi e quintuplex. defini
tiua. diuisiua. probatiua. improbatiua. exemploz. positiua. sicut videbi
tur in li. **C**ausa formalis huius li. e vt ipso cognito nos ipsos r quoslibet ali
os aduersitatibus r tribulatione positos phica psolatione tueamur. et
ne extollamur in prosperis r depmamur in aduersis. **T**ercio viden
du est de titulo h^o libri r de e^o expositione. **U**n sciedum q titulu^o fm
Remegium sup donato. e clavis siue ingressus opis seqntis. **E**t dr titu
lus a titan qd est sol. sicut ei sol illuminat mundu sic titulus libz. **E**t p
ponit titulus li. ad pmendatione opis r ad laude auctoris. **A**st ergo ti
tulus pntis libri talis. **A**nitiū **D**anlij **T**orquati **S**euertini **E**xconsu
lis **P**atricij **O**rdinarij **B**oetij viri illustris incipit liber de cosolatione
phiae. **S**ed qritur qre tot ppria noia ponunt in titulo. **P**icunt aliqui q
forte psuetudo fuit romanoz vt sic noia ascriberet suoz auoz r pdeces
soz. **V**el aliter p^o dici q plura noia ponunt in titulo ppter horem r lau
dem ipsius **B**oetij. qz fm **S**eneca in libro de clementia ad **N**eronem.
Multa cognoia honori data sunt. **S**icut ei vilis psona non vult noia
ri nisi in vno noie. qz quanto plus noiatu: tanto plus cognoscit r tan
to magis sordescit. **S**ic honesta psona vult noitari plurib; noibus vt sic
magis innotescat r clarescat alijs sua forma. nam oē bonum in coe de/
ductum magis elucescit. **E**xponitur at titulus sic. **B**oetius dicit^o fu
it **A**nitiū a quoda nobili romano sic dicto de cuius gne ipse fuit **V**el
dictus **A**nitiū quasi inuictus. ab a quod e sine r nicos victoria. **N**un
q em **B**oetius vinci potuit vt fleceretur a iure ad iniusticia. sicut ipse
testatur quarta prosa huius primi libri dicens. **N**uncq a iure ad inu/
riam me quisq detrahit. **S**ecundo **B**oetius dicitus fuit **D**anlius. qz
de genere manlioz fuit qui erant nobiles romani. **T**ercio **B**oetius di
ctus fuit **T**orquatus a quodam nobili romano sic dicto q cum singla
re bellu iniret cum quodam de gallia ipsum deuicit r torquem in collo
hntem sibi abstulit. r rone dicitus fuit **T**orquatus. de e^o gne fuit **B**oeti^o
Quarto **boetius** dicitus fuit **S**euert^o a seueritate. **S**euertus ei fuit.

cum Theodorico regi gothorū se opposuit. Vel dictus fuit seuerinus q̄si
 sequēs veritate. nunq̄ eim̄ in iudicijs l'amore l'odio flecti potuit a vitate
 Quinto boeti' dictus fuit Exconsul q̄si vnus ex p̄sulib; romanorū. vel
 exconsul q̄si extra p̄sulatū positus que prius habuit. Exconsulares di
 cebant qui iam deposuerāt p̄sulatū. z licet ab honore p̄sulatus cessarent
 tñ postea plus alijs in magna reuerētia habebantur. Sexto dictus fuit
 Patricius a nobilissimo romano sic dicto de cuius gñe fuit Boetius. l'
 alio mō patricij dicebant nobiles romani q̄ p̄uidebant reipublice sicut
 p̄i filio quorū noia scripta erant aureis l'ris. z ideo dicebant p̄res de quo
 rū numero fuit vnus Boetius p̄pter qd̄ dictus fuit patric'. Septimo
 dicebat ordinari' qz reipublicā ordinauit. Vel aliter ordinarij diceban
 tur q̄ tanta dignitatis erāt vt qlibet ordine digni eēt z sic fuit boetius
 Octauo noie p̄prio dict' fuit boetius qd̄ interpretatur adiutor. qz in neci
 tate pauperibus subueniebat. Quarto vidēdum est de cā intitulationis
 hui' li. Intitulat' iste liber de p̄sol. phica. Ubi sciēdum. phica p̄sola
 tio d̄z rōnabilis demrātio. declarans de e' amissione non est dolenduz. z
 de e' possessione non sit gaudēdum. z qz hoc peractat in p̄nti li. ideo sic
 intitulat'. Quinto vidēdum est de gñali summa h' torius li. ¶ Ubi sci
 endū qz boetius in h' li. oñdit bona tp̄alia esse trāsitoria z nō p̄sistere to
 taliter in eis rotale z verā foelicitatē. z per p̄ns non ē dolēdū de eorū ab
 sentia. nec gaudēdū de eorū p̄ntia. z neminem d̄e extolli in p̄spis: nec
 deprimi in aduersis. Oñdit etz in p̄nti li. qd̄ sit summū bonū vbi sit sitū
 et quō ad ipsū pueniat. Etā oñditur qz boni sp̄ sunt potētes mali sp̄
 sunt ipotentēs. z qz bonis nunq̄ defunt sua p̄mia. malis nunq̄ sua sup
 plicia. Post h' oñdit qd̄ sit diuina p̄uidētia. qd̄ casus. qd̄ fati. qd̄ libez
 arbitriū. Et ponit boetius rōnes qb; p̄bat libez arbitriū nō posse sta
 re cū p̄uidētia dina. z ponit quorūdam flām solutiōem z eā improbat
 Postea oñdit veram solutiōem quā rōnib; p̄firmat ¶ Ista z alia plura
 pulchra determinant in hoc li. sicut patebit in sequentib;

¶ Anicij Panlij Torquati seuerini Boetij Ordinarij.
 Patricij viri exconsulis de p̄solatione phie liber p̄m' in
 cipit ¶ Metz. primū heroicū elegiacum.

Armīna q̄ quondā studio florente peregi
 flebilis heu meffos cogor inire modos

¶ Hīs liber Boetij prima sui diuisione diuidit in
 q̄ncz pres fm qz ponit q̄ncz libros partiales q̄s p̄ti
 net. In primo queritur se miseris subiectum. In
 secdo ponit remedia p̄solutiua In 3' determinat de p̄a
 foelicitate in q̄ sit sita z quō ad eam perueniat. In q̄rto mouet q̄sdam
 quaestiones ipsi phie. In quinto determinat de casu z p̄uidētia dina
 Primus liber incipit hic. Armīna. Scds liber incipit ibi. Post hæc
 paulis. Tercius ibi. Jam cantū illa finierat. Quartus ibi. Hæc cum
 phia. Quint' ibi. Dixerat orōnisq; cursum. Quid z de q̄ agat in q̄ibz
 a iij